

»Prehod na ekološki način čebelarjenja je bil nekdanj težji kot je danes«

Serijo intervjujev z ekološkimi čebelarji nadaljujemo s čebelarjem Bojanom Pavlinom iz Semiča v Beli krajini.

Tadej Pavković (tadej.pavkovic@czs.si)

Prosim, da se uvodoma predstavite bralcem.

Sem Bojan Pavlin, poklicno čebelarim skoraj 30 let, čebelariti sem začel po končani srednji šoli. Tudi moj oče Mirko Pavlin je čebelaril poklicno. Vzrejal je matice, prideloval matični mleček in čebelaril za med. Bil je tudi prevoznik. Čebelariti sem začel z njim, kasneje sem čebelarstvo prevzel in nadaljeval sam, ker je bil oče že starejši. Sredi 90. let 20. stoletja sem vzrejal matice, ampak takrat čebelarstvo še ni bilo v vzponu, kot je mogoče zadnjih 15 let. Ni bilo veliko povpraševanja, zato sem se usmeril v pridelavo medu, cvetnega prahu in medenih pijač. Sedaj čebelarim s približno 200 čebeljimi družinami. Število se vsako leto spreminja. Čebele imam na sedmih lokacijah, šestih v Beli krajini in eni v Podturnu pri Dolenjskih Toplicah. Večinoma čebelarim v AŽ-panjih, približno 60 je trietažnih, 30 je 11-satarjev, drugi so – bi rekel – najbolj razširjeni, desetsatni AŽ-panji. Imam pa tudi 40–45 LR-panjev.

AŽ-panjih, ker so bili premajhni. Raje delam s trietažnimi, to mi je najlažje. So pa lahko takšni neprimerni, to se je pokazalo v prejšnjih letih, ko so bile sezone slabe. Največ težav sem imel z desetsatnimi AŽ-panji. Ampak to je čisto odvisno od sezone, od naravnih pogojev. Morda je razvoj v drugem delu Slovenije čisto drugačen. Tukaj, v Beli krajini, je razvoj vegetacije spomladi zelo hiter, hitrejši kot v večini predelov Slovenije, in čebele temu sledijo.

Zakaj čebelarite ekološko?

Ekološko zame pomeni način življenja. Zato tudi sam kupujem ekološko pridelano hrano, če je možno tudi pri kmetih doma. Je sicer dražje, vendar razlika ni velika. Je pa taka hrana kakovostnejša. Enak pogled imam na pridelavo hrane na domačem vrtu in sadovnjaku.

Kako se je spremenila vaša čebelarska praksa z usmeritvijo v ekološko čebelarjenje?

Na začetku sem se lovil. Ko se stvari učiš na novo, ne veš, kako bo uspelo. Kako deluje kislina, kako deluje kaj drugega in kakšen bo rezultat. Včasih so bile izgube, ki jih ne bi bilo, če bi uporabil sintetična zdravila. Tudi kakšna matica več je umrla. Imeli smo nekaj literature iz tujine, učili smo se, kot smo se lahko. Prehod na ekološki način čebelarjenja je bil nekdanj težji kot je danes, ko je na voljo več literature kot nekdanj, pa tudi subvencij včasih ni bilo. Predvsem sladkor je precej dražji, tudi vosek oz. satnice, vendar sedaj to razliko v ceni ter vse druge morebitne stroške in seveda tudi morebitni manjši izkoristek pokrijemo s subvencijo.

Zakaj čebelarite pretežno v AŽ-panjih?

Takšne smo imeli. Oče je imel AŽ-panje, ki jih je prevažal s kamionom. Vzamejo manj prostora. LR-panje smo imeli doma zgolj zaradi vzreje matic, ker smo imeli takrat takšne plemenilnike. Za vzrejo smo uporabljali dvotretjinske LR-naklade, ki so bile razdeljene na tri prekate. Sicer pa v glavnem čebelarim v AŽ-panjih. Če bi začel čebelariti znova, vendar z vsem znanjem, ki ga imam zdaj, bi se verjetno odločil za AŽ-panje. Ampak ne za majhne desetsatne, ker so premajhni za okolje, v katerem čebelarim. Letos mi je rojilo v klasičnih desetsatnih

Kako zdravite čebele?

Pri poletnem zdravljenju varoze uporabljam Thymovar (na osnovi timola), kar storim po končani paši (trakove vstavim v vse družine v čebelnjaku in ne delno, ker bi sicer lahko povzročil rop), to je najpogosteje v drugi polovici julija ali začetku avgusta. Če je treba, zdravljenje ponovim. Ko so trakovi vstavljeni, se pri čebelah vidi, da so razburjene, zato jih pustim nekaj dni do en teden pri miru, panjev ne odpiram po nepotrebnem. Nimam pa slabih izkušenj, da bi čebele ropale zaradi tega. Od mnogih čebelarjev sem že slišal, da ne uporabljajo preparatov na bazi timola, ker so imeli težave zaradi ropanja. Res pa je, da če je kakšna družina brez matice ali oslabela, jo izropajo, kar bi se zgodilo vseeno.

Pri rojih in izrojencih ali narejencih, ko so ti brez zalege, uporabljam Varromed (pokapam po čebelah). Za zimsko zdravljenje uporabljam API-Bioxal (oksalna kislina), ki ga sublimiram. Sublimacijo opravi v sredini decembra, ko čebele nimajo zalege in je zunanja temperatura primerna, med 5 in 10 stopinjami. Menim, da je sublimacija z oksalno kislino postopek, ki najmanj vpliva na čebele, saj se najmanj razburijo in hitro umirijo.

Zakaj sublimirate in ne denimo kapate?

Preprosteje in hitreje je. Pri nakladnih panjih s kapanjem ni težav, dvigneš notranji pokrov in vidiš katero ulico zasedajo čebele, in jih lahko pokapaš.

Kako ste prišli do ekološkega voska v panjih?

Že približno 30 let dajem izdelovati satnice iz svojega voska. Ko sem se vključil v sistem ekološkega čebelarjenja, sem vosek iz starega satja ločeval od voska iz proste gradnje in pokrovce. Ko se je drugega voska nabralo dovolj sem dal iz njega izdelati satnice, preostalega sem prodal za izdelavo sveč. Še vedno ločujem na opisan način. Seveda pa je analiza ključno merilo o kakovosti voska. Doslej so analize vedno pokazale, da koristim kakovosten ekološki vosek.

Kako in kje tržite ekološke pridelke?

V 90. letih 20. stoletja in od leta 2000 naprej, ni bilo tako preprosto prodati medu. Medu je bilo kar veliko, povpraševanje je bilo majhno in cene nizke. Stanje se je začelo izboljševati, ko smo v državi kot uradno valuto sprejeli evro. V tem času je Čebelarska zveza Slovenija začela delati na promociji čebelarstva in čebeljih pridelkov. Pojavili so se ljudje, ki so začeli čebelarstvo in njegove pridelke bolj ceniti. Pojavil se je tudi segment

Foto: arhiv Bojan Pavlin

ljudi, ki so jih zanimali ekološki pridelki. In tega je vedno več. Nekateri kupujejo zgolj ekološke pridelke. Številne stranke sem dobil ravno na podlagi ekološkega certifikata. Ne moreš samo reči, da ekološko čebelariš, moraš imeti dokaz. V primeru ekološkega čebelarjenja je to certifikat, ki se obnavlja vsako leto.

Komu prodajate ekološke pridelke?

Ljudem iz cele Slovenije. Nekaj kupcev je tudi v lokalnem okolju, ampak jih ni veliko. V Beli krajini je čebelarjev zelo veliko in je veliko tudi medu. Tako se je treba nekako znajti, ljudje me najdejo, ker iščejo ekološke pridelke.

Kako pa je videti obnavljanje certifikata?

Vsako leto se je treba prijaviti na kontrolo pri eni izmed nadzornih organizacij. To ni težko, potem te enkrat obišče kontrola, ki preveri sledenje smernicam ekološkega čebelarjenja. Vzamejo kakšen vzorec medu ali voska, ki ga analizirajo na ostanke zdravil za zdravljenje čebel. Preverijo papirje, preverijo kje si kupil sladkor in katera zdravila si uporabljal za zdravljenje čebel. Preverijo veterinarski dnevnik. Tako da ni neke bistvene razlike ali veliko dodatnega dela, kot je sicer.

Je sistem, ki ureja ekološko čebelarjenje, zasnovan smiselno?

Jaz mislim, da je. Mislim, da je sicer kar dosti čebelarjev, ki delajo na ekološki način, vendar niso vključeni v sistem. Seveda, če ima nekdo 20 ali 30 družin, je vprašanje, če se mu to sploh splača. Je nekaj stroškov, povezanih s kontrolo, z vključitvijo v sistem in ekološkim čebelarjenjem. Ekološki sladkor je denimo dražji, se pa razlika v stroških med ekološkim in konvencionalnim načinom čebelarjenja pokriva s subvencijo za ekološke čebelarje.